

21. august 2023

Pejlemærker ifm. med barnets lov

Barnets lov medfører færre proceskrav, og det faglige skøn skal fylde mere i sagsbehandlingen.

Børne- og ungerådgiverne skal i højere grad end i dag anvende deres faglige viden og skøn. Rådgiveren skal blandt andet anvende det faglige skøn i forbindelse med den indledende screening af sagens forhold og kompleksitet i vurderingen af, om der skal udarbejdes en barnets plan/ungeplan, ved tilrettelæggelse af opfølgningsskademien og ved den løbende inddragelse af barnet, den unge og familien.

Det faglige skøn foretages af børne- og ungerådgiverne i deres daglige arbejde i dialog med kollegaer og ledere. Skønnet foretages ud fra de faktiske oplysninger i sagen og under hensyn til den lovgivningsmæssige ramme, herunder både barnets lov og forvaltningsretten, gældende praksis, serviceniveau osv.

For at understøtte det faglige skøn og sætte fælles faglig retning for sagsbehandlingen i Københavns Kommune har Socialforvaltningen udarbejdet et sæt pejlemærker. Pejlemærkerne skal bidrage til, at forvaltningen overholder og indfrier de faglige intentioner i barnets lov, støtter rådgiverne og sikrer bedst mulig hjælp og støtte til børn og unge i udsatte positioner. Pejlemærkerne er et hjælperedskab, når det faglige skøn skal foretages. De angiver en retning for, hvad vi anser som god kvalitet i sagsbehandlingen, men må aldrig erstatte det faglige skøn. I alle sager skal der således tages stilling til, hvad der er det rette at gøre i det konkrete tilfælde uanset pejlemærkerne.

PEJLEMÆRKER: EN STØTTE TIL DET FAGLIGE SKØN

Pejlemærkerne samles om de nye trin i sagsforløbet, som knytter sig til barnets lov, og hvor rådgiveren skal benytte sit faglige skøn – og hvor barnet eller den unge skal inddrages og sikres indflydelse. Det vil sige, at der ikke udarbejdes pejlemærker, hvor lovgivningen er klar, og hvor der ikke lægges op til en skønsmæssig vurdering.

Derfor er der udarbejdet pejlemærker på følgende områder:

- Det faglige skøn i screeningsfasen, jf. § 18
- Det faglige skøn ift. udarbejdelse af barnets plan/ungeplan, jf. § 91
- Det faglige skøn ift. opfølgningsskademien jf. § 95
- Inddragelse af barnet eller den unge jf. § 5

Borgercenter Børn og Unge
BBU - Faglig stab
Griffenfeldsgade 44, stuen
2200 København N

EAN-nummer
5798009683021

På hvert af disse fire områder udarbejdes et eller flere pejlemærker. Samlet er der udarbejdet forslag til 8 pejlemærker på tværs af de fire områder.

Pejlemærker for det faglige skøn i screeningsfasen

Det faglige skøn i screeningsfasen, jf. BL § 18: Rådgiver skal på baggrund af sagens forhold og kompleksitet vurdere, om der er tale om en problemstilling 1) der ikke kræver yderligere afdækning, 2) der kræver yderligere afdækning, eller 3) der kræver en børnefaglig undersøgelse.

1. Vi arbejder altid metodisk i screeningfasen ud fra de faglige og systematiske tilgange som fx ICS-tragtningen og SOS

Vi arbejder altid metodisk, når vi i screeningsfasen skal vurdere, om 1) der ikke er behov for yderligere afdækning, 2) der skal gennemføres en afdækning, eller 3) der skal udarbejdes en børnefaglig undersøgelse. Det betyder, at det faglige skøn blandt andet understøttes af den socialfaglige metode Integrated Children's System (ICS) og Signs of Safety (SOS).

Screeningen er en indledende vurdering på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen, herunder eventuelle oplysninger fra barnet eller den unge og forældrene.

2. Vi udarbejder som udgangspunkt kun en børnefaglig undersøgelse i sager, når vi er forpligtet til det

Hvornår er vi forpligtet til at udarbejde en børnefaglig undersøgelse?

Vi er forpligtet til at udarbejde en børnefaglig undersøgelse i anbringelses- og overgrebsager, hvis en familie efter ophold på et krisecenter på grund af vold i hjemmet flytter tilbage til den voldelige forælder, eller hvis en familie søger om hjemmetræning.

Herudover er vi forpligtet til at udarbejde en børnefaglig undersøgelse, når der er grund til at antage, at det er en alvorlig eller kompleks sag.

Med en alvorlig eller kompleks sag menes, at der er behov for at komme hele vejen rundt om barnets eller den unges situation for at sikre en grundig belysning af udfordringer, ressourcer og støttebehov. Følgende forhold kan indikere, at der er tale om en alvorlig eller kompleks sag:

- Alvorlig mistrivsel hos barnet eller den unge, f.eks. i form af svært udadreagerende eller selvskadende adfærd.
- Alvorlige problemer hos forældrene, f.eks. misbrug hos forældrene, meget højt konfliktniveau eller vold i hjemmet eller bekymring for manglende forældrekompetencer.
- Når et barn eller en ung selv henvender sig til kommunen og anmoder om at blive anbragt.

- Når der hos børn eller unge med funktionsnedsættelser, ses særligt omfattende og/eller sammensatte støttebehov, fx på grund af komorbiditet eller særlige vanskeligheder i adfærd.

Hvornår skal der en afdækning til?

En problemstilling, der vil kræve en afdækning af et eller flere forhold, vil typisk være en sag med en vis problemtængde eller kompleksitet, som betyder, at der er behov for at belyse sagen nærmere for at kunne vurdere udfordringer, ressourcer og støttebehov og tilpasse indsatsen. Bekymringsniveauet er typisk ikke så højt, og som professionel oplever man at have et klart billede af problemstillingen, og af hvad der er på spil. Det kan fx være ift. børn og unge, hvor støttebehovet skyldes midlertidig fysisk, psykisk eller social belastning, hvor barnet eller den unge viser tegn på begyndende trivsels- eller udviklingsproblematikker, eller hvor forældreomsorgen er reduceret i en vis grad, så forældrene har vanskeligt ved at håndtere belastningerne i familien og sikre udvikling og trivsel for barnet eller den unge. Det kan også være situationer, hvor barnet, den unge eller familien har behov for tildeling af handicapkompenserende ydelser efter bestemmelser i barnets lov grundet betydelig og varig funktionsnedsættelse.

Hvornår er der ikke behov for yderligere afdækning?

En problemstilling, der ikke vil kræve yderligere afdækning, vil typisk være en lettere eller afgrænset problemstilling, hvor det ud fra de foreliggende oplysninger er umiddelbart klart, hvad det er for en udfordring, der skal håndteres, og hvilken indsats der er behov for. Det kan være situationer, hvor en tidligt forebyggende indsats vurderes at være tilstrækkelig, fx i form af et kursus til børn, unge, forældre eller søskende.

Den faglige vurdering understøttes af sparring med kollegaer og ledere.

Pejlemærker for det faglige skøn ift. udarbejdelse af barnets plan/ungeplan i sager med en støttende indsats

Det faglige skøn ift. udarbejdelse af barnets plan/ungeplan jf. BL § 91: Rådgiver skal på baggrund af sagens forhold og barnets eller den unges ønsker og behov vurdere, om der skal udarbejdes en barnets plan eller en ungeplan i sager med en støttende indsats. I anbringelsessager skal der altid udarbejdes en barnets plan eller en ungeplan.

1. Vi udarbejder som udgangspunkt kun en barnets plan/ungeplan, når vi er forpligtet til det, eller hvis barnet eller den unge ønsker det

En barnets plan/ungeplan skal først og fremmest være barnets eller den unges plan og sekundært en plan for rådgiveren og et eventuelt behandlings- eller anbringelsestilbud. Ved udarbejdelse af målene er det derfor vigtigt, at vi altid tager udgangspunkt i det, som barnet/den

unge selv vurderer, er vigtigt. Derudover forsøger vi at skabe mening for barnet/den unge i forhold til formålet med at udarbejde planen, så barnet/den unge forstår hensigten med at have en plan.

Planen skal også kunne fungere som et aftaledokument for den samlede iværksatte indsats, og sikre at der er enighed mellem barnet/den unge, familien, børne- og ungerådgiveren samt udfører om formål og fælles retning. Derfor udarbejder vi planen sammen med barnet/den unge, familien og relevante samarbejdspartnerne, herunder særligt det tilbud, som barnet eller den unge er knyttet til.

I de tilfælde, hvor der ikke udarbejdes en barnets plan/ungeplan, fastsætter udfører delmål ud fra formålet med indsatsen, der skal fremgå tydeligt af afgørelsen om indsatsen. Delmål udarbejdes af udfører i tæt samarbejde med barnet/den unge, familien samt børne- og ungerådgiveren. Delmålene dokumenteres i DOMUS og der følges op på delmål og formål på de regelmæssige opfølgingsmøder.

Hvornår er vi forpligtet til at udarbejde en barnets plan/ungeplan?

Vi er forpligtet til at udarbejde en barnets plan/ungeplan i alle anbringelsessager. I alle sager med en støttende indsats skal vi vurdere, om der er behov for det. Beslutningen skal tage udgangspunkt i sagens forhold og barnets eller den unges ønsker og behov.

Det er vigtigt, at vi i vores vurdering af behovet for en barnets plan/ungeplan, inddrager barnets eller den unges perspektiv. Det betyder, at vi som udgangspunkt udarbejder en barnets plan/ungeplan, hvis barnet eller den unge ønsker det. Hvis vi vurderer, at der af særlige grunde er behov for en barnets plan/ungeplan på trods af barnets eller den unges modstand mod det, skal vi gøre en indsats for at forklare barnet/den unge, hvorfor vi alligevel vurderer, at det er nødvendigt, og vores faglige vurdering skal fremgå tydeligt i sagen.

Hvornår bør vi udarbejde en barnets plan/ungeplan?

Ved særligt indgribende indsatser bør vi udarbejde en barnets plan/ungeplan, da der ofte vil være brug for at følge barnets eller den unges udvikling og trivsel tæt. Det kan fx være sikkerhedsplanssager.

Hvornår er der ikke behov for en barnets plan/ungeplan?

Hvis formålet for indsatsen er klart, enkelt og afgrænset, vil der ofte ikke være behov for en barnets plan/ungeplan. Det kan fx være sager med psykologforløb, et afgrænset familiebehandlingsforløb eller kontaktpersonsstøtte.

Pejlemærker for det faglige skøn ift. opfølgningsskademien

Det faglige skøn ift. opfølgningsskademien jf. BL § 95: Rådgiver skal på baggrund af sagens forhold og barnets eller den unges ønsker og behov vurdere, hvor ofte der skal følges op på indsatsen.

1. *I sager hvor børn, unge og/eller familier har sociale vanskeligheder, eller hvor sagerne har en særlig kompleksitet, vil det oftest være vigtigt og fagligt værdifuldt med en hyppig opfølgningsskademie. Vi følger derfor som udgangspunkt op hver 3. måned i sager med støttende indsats og hver 2. måned i anbringelsessager samt sager med særligt intensive indsats*
2. *I handicapsager følger vi som udgangspunkt op hver 6., 9. eller 12. måned. Vi følger hyppigere op, hvis en anbringelse er i risiko for sammenbrud, hvis barnet/den unge forventes hjemgivet efter et anbringelsesforløb, eller hvis der er tale om særligt intensive indsats, hvor der er risiko for anbringelse*

En hyppig opfølgning er med til at styrke den faglige kvalitet og udgør et centralt element i både en støttende indsats og i en anbringelse. Hyppig opfølgning er med til at sikre, at alle omkring barnet eller den unge kan følge med i de ændringer og forskydninger, der kan ske i barnets eller den unges behov for støtte, og at indsatsen løbende kan tilpasses og justeres efter barnets eller den unges behov.

Vi revurderer altid opfølgningsskademien, når der sker ændringer i barnets eller den unges liv, der kan have betydning for barnets eller den unges trivsel og udvikling. Det gælder både når der er behov for tættere opfølgning og det modsatte. Det kan fx være ændringer i skoleforhold, familieforhold eller at der er truffet afgørelse om mere varig anbringelse. Derudover skal vi altid være opmærksomme på, at behovet for opfølgning kan variere over tid.

Hvornår kan det være tilstrækkeligt med en sjældnere opfølgningsskademie?

Det kan være tilstrækkeligt med sjældnere opfølgning i tilfælde, hvor barnets eller den unges behov er klart. Det kan fx være langvarige anbringelser, fx i en plejefamilie, hvor den faglige vurdering er, at barnet eller den unge skal være anbragt barndommen ud. Der kan også være en sjældnere opfølgningsskademie i sager, hvor det på baggrund af barnets betydelige og varige funktionsniveau er tydeligt, hvilken støtte barnet/den unge har brug for.

Pejlemærker for inddragelse af barnet eller den unge

Inddragelse af barnet eller den unge jf. BL § 5: Sagsbehandler skal sikre, at barnets eller den unges holdning og synspunkter tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold.

1. *Som loven foreskriver, inddrager vi altid barnets eller den unges holdninger og synspunkter, før vi træffer beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold*

Vi inddrager barnet eller den unges perspektiv via samtaler og anden direkte kontakt og tillægger barnets eller den unges holdninger og synspunkter en passende vægt, før vi træffer beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold, så barnet eller den unge sikres reel inddragelse og indflydelse. Barnets holdninger og synspunkter skal derfor fremgå tydeligt i sagsakter – også når vi ikke følger barnets ønsker.

2. *Vi taler altid med barnet eller den unge på en måde, så barnet føler sig set, hørt og tryk i relationen til sin rådgiver*

Vi taler altid med barnet eller den unge igennem hele sagsforløbet for at sikre den løbende inddragelse. Når vi taler med barnet eller den unge, skaber vi en tryk ramme om samtalen, der betyder, at konteksten og formålet for samtalen er klar og tydelig for barnet eller den unge. Vi skal sikre, at barnet eller den unge får mulighed for at udtrykke sine synspunkter og skaber rum for at bringe barnets eller den unges perspektiv i spil på en hensigtsmæssige måde, så barnet eller den unge føler sig set og hørt.

For at understøtte barnets eller den unges perspektiv husker vi altid at fortælle barnet eller den unge om retten til bisidder mv.

3. *Når vi pga. forhold hos barnet ikke kan tale direkte med barnet eller den unge, tilvejebringer vi i stedet barnets perspektiv gennem observation eller gennem andre*

Barnet eller den unge skal som det klare udgangspunkt inddrages via samtaler og anden direkte kontakt. Kravet om inddragelse via samtaler og anden kontakt kan i helt særlige tilfælde helt eller delvist fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnets eller den unges holdning og synspunkter skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis. Hvis inddragelse via samtaler eller anden direkte kontakt undlades, skal det fremgå klart af sagen, hvilke forhold der i afgørende grad taler imod det.

Vi har børn og unge, hvor vi grundet deres alder, modenhed, funktionsnedsættelse eller sagens karakter ikke kan tilvejebringe deres perspektiv direkte gennem en samtale, eller hvor det vurderes skadeligt for barnet at blive spurgt direkte i forhold til problemstillingen. I de situationer skal

vi tilvejebringe barnets eller den unges perspektiv på anden vis, fx ved at observere barnet eller den unge i en aktivitet, ved aflevering i et tilbud, eller barnet eller den unge i samspil med andre voksne eller børn.

Vi kan også tilvejebringe barnets eller den unges perspektiv gennem andre. Det kan fx være barnets eller den unges forældre, primære pædagog i tilbuddet/institutionen, kontaktperson eller støtteperson/bisidder, eller andre med et indgående kendskab til barnet. Vi forsøger så vidt muligt at kombinere flere kilder til barnets perspektiv.